

PRIPOVEDNIKI - ZEITZEUGEN

OSR Dir. Kaspar Slamanig und Mag. Dr. Engelbert Logar

“Tako je nastala ob ina Suha pred 50-imi leti”

Letos bo minilo 50 let odkar je iz ob in **Žvabek** in **Libeli** nastala ob ina **Suha**. Samoumevno, da ni manjkalo porodnih kr ev, in tudi prva leta niso bila enostavna.

O tem asu in o svojih osebnih izkušnjah je v petek, 25. januarja na povabilo **KPD Drava Žvabek** v društvenih prostorih nad Posojilnico v Žvabeku med drugim spregovoril prvi župan in dolgoletni ravnatelj ljudske šole na Suhi, **VŠŠ dir. Kaspar Slamanig**. Uvodni referat pa je imel doma i zgodovinar in etnolog **mag. dr. Engelbert Logar**.

Pripovedovali so tudi:

Florian Hirm

Engelbert Logar star.

Franz Steharnik

Eduard Burger

astni gostje so bili:

župan Gerhard Visotschnig

ob . odb. Peter Trampusch

EL-vodja VŠŠ dir. Lenart Katz

mestni svetnik Alfred Meklin

Vor genau 50 Jahren entstand die Gemeinde **Neuhaus/Suha** durch die Zusammenlegung der damaligen Gemeinden **Leifling/Libeli e** und **Schwabegg/Žvabek**. **Dir. Kaspar Slamanig** war ein großer Befürworter der Gemeindefusion und auch erster Bürgermeister der neuen Gemeinde mit dem Namen **“Neuhaus/Suha”**. Über die Entstehung der Gemeinde berichtete er vor kurzem in der Posojilnica Bank in Schwabegg. Der Historiker und Ethnologe **Mag. Dr. Engelbert Logar** eröffnete den Abend mit einem Referat über die Geschichte der Gemeinde Neuhaus/Suha.

Dr. Engelbert Logar je orisal razgibano zgodovino prejšnjih obin Žvabek in Libelice od razpada monarhije naprej.

Pomembna mejnika sta bila plebiscita leta 1920 oziroma 1922, po katerih je od bivše obine Libelice komaj polovica ostala avstrijska. Med drugo svetovno vojno sta obini bili 1939 prvi združeni, po letu 1945 pa sta se zopet osamosvojili. Po dolgih pogajanjih, je na obinski seji 1957 le en glas odlokal za združitev obeh obin. In to je bil ravno glas **Kasparja Slamaniga**.

Seveda pa je referent tudi obširno opisal **življensjske in politične okolišine** tistih časov. **Revšina** je bila vsepovsod zaznavna in naši dvojezi kraji so bili oividno zapostavljeni od celovških oblastnikov. **Tako je npr. pet dvojezi njih okrajev Podjune in Rožadobilo manj finančnih podpor v okviru Marshall plana kot mali (nemški) okraj Feldkirchen-Trgsam.** Hudo je naše ljudi tudi zadelo dokaj **sistematično pomenjevanje**, pri katerem so igrali vodilno vlogo celovški oblastniki. Najprominentnejša žrtev je bil suški župnik **Tomaž Holmar**, ki je po hudih napadih nemških skrajnežev moral zapustiti faro.

Mag. dr. Engelbert Logar berichtete aus der bewegten Geschichte der Gemeinden Leifling/Libelice und Schwabegg/Žvabek nach dem Zerfall der Monarchie und nach dem Plebiscit. Ausführlich berichtete der Referent auch über die Lebensbedingungen und die politischen

Entwicklungen der damaligen Zeit. Es herrschte Armut und das zweisprachige Gebiet wurde von Seiten der Landesregierung sehr ungerecht behandelt. Ein harter Schlag für die Menschen war auch die systematische Eindeutschung, bei der sogar **Lehrer aus Schwabegg/Žvabek und Bach/Pote** entscheidend mitwirkten. Der Pfarrer **Tomaž Holmar** wurde Opfer der Nationalisten.

Gospod dir. **Kaspar Slamanig** je nato pripovedoval, kako je leta 1948 iz Djekš prišel na Suho in na kakšne hude življensjske raz-

mere je tukaj naletel. Mankalo je **pitne vode** po vaseh, ni bilo **prevoznih cest, ne elektrike in tudi ne telefona**. Z velikimi napori se je kot prvi župan po ustanovitvi obine Neuhaus/Suha lotil teh problemov in pa **gradnje obinske hiše in šole na Suhi**.

Skoraj nihena na Suhi tedaj še ni znal oziroma govoril nemško. **Pripovedovalec je našel vrsto ljudi, ki jih je šele on kot šolnik naučil nemškega jezika, in ki so danes največji nasprotniki slovenščine.** V tem sklopu se je tudi spomnil, da so v njegovem otroštvu ljudje od Djekš/Diex preko malega Šentvida/Klein St. Veit, Otmanja/Ottmanach tja do Gospe Svete/Maria Saal govorili samo slovensko. **Pripovedoval je tudi o političnih zapletih v obini in o političnih intrigah, ki so ga osebno zelo bolele.**

Pripovedovanje gospoda Slamaniga so iz svojih spominov s pripombami dopolnjevali doma i

pripovedniki **Florijan Hirm**, pd. Rajdl, **Eduard Burger**, **Bertl Logar starejši**, pd. Mlakar in **Franz Steharnik**, pd. Luknar.

Z velikim zanimanjem so pripovedovanjem med drugimi prisluhnili še župan **Gerhard Visotschnig**, obinski odbornik **Peter Trampusch**, podjetnika **Franz Hirm** in **Franz Kerts** soprogo ter pliberški mestni svetnik **Alfred Meklin** z ženo **Kristo**.

Mag. Jokej Logar je z velikim obiskom vodil pogovore. Glasbeno pa sta prireditev olepšali **Klara Logar** in **Rozina Katz**.

Das sagte Slamanig:

“Als ich 1948 nach Neuhaus/Suha kam, herrschten hier Zustände wie im Mittelalter”.

“**Die Lehrer Miklin, Rapp und Suette haben das Sprachbild umgedreht**”.

“Personalentscheidungen, die ich aus Menschlichkeit entschied, sind mir zum Verhängnis geworden”.

“**In Neuhaus/Suha haben damals alle nur Slowenisch gesprochen**”.

Impressum

Herausgeber/Izdajatelj:

EL Suha/Neuhaus

Za vsebino odgovarja/ Für den

Inhalt verantwortlich:

Peter Trampusch, 9150 Unterdorf/
Dolnja vas 11

Eigene Vervielfältigung

Lastna založba

NEUJAHRSEMPFANG ALS JUBIKÄUMSAUFTAKT

Na Novo leto 1958 je bila uradno ustanovljena ob ina Suha. Nastala je po združitvi ob in Žvabek in Libeli e.

Iz prej bolj ali manj konkuren nih politi nih teles, ki sta se po plebiscitu vedno bolj razlikovali tudi po dostopu do narodnega vprašanja, je nastala ob ina, ki svojih porodnih kr ev vse do danes ni docela prebolela. Majhna izjema so morda kulturna društva kot **KPD Drava iz Žvabeka**, **pevski zbor Heimatklang Bach iz Poto in v zadnjem asu še suška godba**, ki že nekaj let plodno sodelujejo.

Letošnji novoletni sprejem **župana Gerharda Visotschniga** in kulturnega referenta **Karla Pölza** v gostilni Hartl je bil v znamenju 50-letnice ob ine Suha.

Zum 50. Geburtstag der Gemeinde Neuhaus/Suha, die am 1.1.1958 als Zusammenschluss der Gemeinden Schwabegg/Žvabek und der Restgemeinde Leifling-Libeli e aus der Taufe gehoben wurde, luden Bürgermeister **Gerhard Visotschnig** und Kulturreferent **Karl Pölz**

Oktet Suha in Kaspar Slamanig

Heimatklang Bach

Trije župani: Slamanig, Skubl, Visotschnig

Kaspar Slamanig in župnik Simon Wutte

Quartett der Schlosskapelle Neuhaus

am heurigen Neujahrstag zum festlichen Empfang ins Gasthaus Hartl in Neuhaus/Suha.

NEU - NOVO: Manuskripte zur Geschichte der Gemeinde Neuhaus/Suha

Cerkveno, komunalno in politi no ter kulturno zgodovino ob ine Suha je pripravil zgodovinar in etnolog mag. dr. Engelbert Logar.

Die Kirchen-, Kommunal- und Kulturgeschichte der Gemeinde Neuhaus/Suha ist in Form von Manuskripten zum Nachlesen zur Verfügung. **Tel: 04235 3206**

Termin: VIGREDNI KONCERT in 30-let Pevsko-instrumentalne skupine

Gostje koncerta: SO/SA. 19. april, 19.30 h Gost./GH HAFNER

“TAMBE ARI” (Dunaj/Wien)

Lipejeva zadnja pot

Nad 50 let je **Lipej Lutnik** nedeljo za nedeljo, praznik za praznikom na orglah in s svojimi pevkami in pevci sooblikoval cerkvene obrede v žvabeški farni cerkvi in podružnicah.

V sredo, dne 23. januarja pa ga je ogromna množica vernikov

pospremila zadnji v žvabeško farno cerkev in kve nemu po itku na tamkajšnje pokopališ e. Oktet Suha pa se mu je v mrtvašnici, v cerkvi in ob grobu poslovil z ubranim petjem.

Rodil se je Lipej kot tretji od enajstih otrok pri Krištanu v Dolnji vasi. Že v mladostnih letih je v sebi za util ljubezen do doma e kulture - bil je izvrsten oderski igralec - in za lepo petje. Ko se je izu il za organista, pa je vso svojo skrb posvetil orglam in cerkvenemu petju.

Vsem žaluj o im, predvsem pa ženi Brigiti in otrokom, velja naše iskreno sožalje.

Tratarjevemu Pepeju v slovo

V komaj 43. letu starosti je po težki bolezni za vedno zatisnil svoje o i nadvse priljubljeni, ustregljivi in dobrohotni **Josef Tratar**. Ob odprtem grobu se mu je v imenu prijateljev, sosedov, strelcev in lovcev zahvalil Franc Hirm za vso njegovo prijaznost, radodarnost, za vsa dobra dela in za vso izkazano pomo .

Zum Gedenken an Johann Kanzian

Plötzlich und völlig unerwartet ist am Mittwoch, dem 5. Dezember 2007 **Johann Kanzian**, Landwirt vulgo Latschnikar in Bach im 62. Lebensjahr verstorben. Überraschend und unfassbar für alle, wurde er allzu früh, nur zehn Monate nach dem Tode seines Vaters, aus dem Leben gerissen.

Jamrovo kmetijo v Gornji vasi sta **Karolina in Marina Zechner** prodali ameriškemu pilotu v pokoju in njegovi angleški ženi. Novi posestniki se nameravajo na kmetiji baviti z rejo konjev. Karolini in Marini pa želimo, da bi se v Železni Kapli dobro po utili.

estitamo! Wir gratulieren!

Rojstni dnevi januarja

Tomasch Ernst 80let
Schaffer Paul 60 let
Zechner Angela 75 let

februarja

Tratar Helmut 65 let

Müller Juliane 70 let
Schuler Franz 65 let
Pototschnig Alex 80 let
Kristof Antonija 75 let
Karner Emilie 80 let
Skubel Micka 75 let

Dr. Karner - 60 letnik

Na Silvestrovo je na Svetem mestu praznoval **dr. Miran Karner** svoj **60. rojstni dan**. Slavljeneec je nadvse priljubljen zobozdravnik v Weitensfeldu. Doma pa si je pred nekaj leti zgradil lep dom, kamor zelo rad prihaja, da se od naporenega dela odpo ije in se naužije lepote svojega gorskega raja. Miranu želimo trdnega zdravja in mnogo uspeha privatno in v poklicu. **Ad multos annos!**

NOVA ŽVABE ANKA

V sredo, 12. decembra, se je **Olgi in Ewaldu Lutniku** iz Žvabeka rodila h erkica **Mia Lea**. Brat **Niko** je svojo sestrico pozdravil z velikim veseljem. Staršem veljajo naše iskrene estitke. Novi zemljanki pa želimo vse najboljše in obilo sre e in veselja na življenjski poti.

OSR Dir. Pauline Jug

Ministrica za šolstvo je imenovala suško ravnateljico **Paulino Jug** za višjo šolsko svetnico. estitamo! Wir gratulieren der neuen Oberschulrätin **Pauline Jug!**

